

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Valsts prezidenta uzruna piemiņas brīdi, kas veltīts Rīgas geto ieslodzīto iznīcināšanas 75. gadadienai

Ļoti cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze, ekscelences, godātie klātesošie!

Ir pagājuši 75 gadi kopš šajā klusajā, priežu ieskautajā nostūrī skanēja šāvieni, mirstošo cilvēku kļedzieni un vaidi. 75 gadi kopš pret Latvijas pilsoņiem un no svešuma atvestiem cilvēkiem tika pastrādāts Latvijā neredzēts noziegums.

Toreiz Latvijā padomju okupāciju bija nomainījusi nacistu okupācijas vara, un holokausts jau bija uzsācis savu briesmīgo ritējumu.

Šodien mēs pieminam tos 25 tūkstošus ebreju, kuri tika nežēlīgi noslepkavoti Rumbulas mežā 1941. gada 30. novembra un 8. decembra nacistu organizētajā akcijā. Tās īstenošanā diemžēl bija iesaistītas arī vietējās palīgpolicijas vienības.

Šiem noziegumiem pret cilvēci nav noilguma.

Ilgu laiku šie traģiskie Latvijas vēstures notikumi ir tikuši noklusēti un palikuši apslēpti plašākai sabiedrībai. Padomju okupācijas gados ebreju kopienas aktīvistiem tikai ar lielām pūlēm izdevās te uzstādīt akmeni ar uzrakstu „fašisma upuru piemiņai”. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas ir uzcelts memoriāls holokausta upuru piemiņai. Holokausta vēsture tiek mācīta Latvijas skolās. Rumbulas notikumus pēta vēsturnieki, un tiem ir veltīta Latvijas Okupācijas muzeja un muzeja „Ebreji Latvijā” ekspozīcija.

Tomēr nekādi pētījumi, apraksti vai skaitļi nespēj pilnībā atainot šo baiso, necilvēcīgo notikumu un tā patiesos apmērus.

Ziemas dienas Latvijā ir īsas - tikai 7 stundas... Tādēļ šķiet prātam neaptverami, ka šajā nelielajā zemes gabalā divās īsās ziemas dienās metodiski un aukstasinīgi tika iznīcināti tikpat daudz mūsu līdzpilsoņu, cik šobrīd dzīvo vidēja lieluma Latvijas pilsētās. No “pilnīgai iznīcībai lemtās ebreju pilsētas”, kuru tolaik sauca par Rīgas geto, brīnumainā kārtā dzīviem izdevās palikt tikai dažiem cilvēkiem, tai skaitā jaungulbenietei Frīdai Mihelsonei. Katram Latvijas iedzīvotājam būtu jāizlasa viņas skaudro atmiņu grāmata, lai kaut daļēji aptvertu to dienu notikumus.

Tomēr novembra atceres pasākumi Rumbulā nav saistīti tikai ar pagātni. Mēs nedrīkstam aizmirst pagātnes notikumus arī tādēļ, lai spētu dzīvot tālāk. Lai mēs dzīvotu uz demokrātijas vērtībām balstītā sabiedrībā, kas nepieļauj jebkādas neiecietības, rasisma un antisemitisma izpausmes. Šodien, kad pasaulē daudzviet tiek apšaubītas liberālo demokrātijas vērtības, šis ir brīdis, kad aizdomāties par Latvijas sabiedrību un valsti, kurā dzīvojam. Ikvienai mūsu sabiedrības grupai Latvijā ir jājūtas drošai un aizsargātai. To garantē mūsu Satversme.

Par spīti nežēlīgajām represijām un neizmērojamiem zaudējumiem ebreju kopiena Latvijā ir atdzimusi. Es redzu attīstību un uzplaukumu tās sabiedriskajā, reliģiskajā un kultūras dzīvē. Caur to Latvija kļūst arī stiprāka un bagātāka.

Godātie klātesošie! Es aicinu noliekt galvas bojāgājušo upuru priekšā. Aicinu atcerēties smagos pagātnes notikumus. Lai tie nekad neatkārtotos cilvēces vēsturē!